

Socialdemokratins "frihetsprincip"

20/1

Varje enskild partiman har självfallet rätt att ta vilken position han önskar, skrev statsministern i sitt svar till hr Cronman i Karlskoga för några dagar sedan; "partiet kommer nu, liksom hittills, att slå vakt om denna frihetsprincip". De efterdyningar i Hallaffären som Dagens Nyheter varit i tillfälle att skildra tyder inte på att denna grundsats i praktiken står högt i kurs inom partiet. "Det för oss på sätt och vis beklagansvärda är", förklarar hr Cronman i en av intervjuerna för denna tidning, "att vi i den här saken inte kunnat vända oss till vår egen press och resonera i lugn och ro... Det stora erkännandet måste jag ge er tidning att vi egentligen inte kunnat få reda på saker och ting i detta sammanhang annat än genom att följa den liberala pressen." Det står fast att i detta fall, liksom tidigare under Hallaffären, den socialdemokratiska pressen genom tystnad och nedtystande sökt dölja meningsbrytningarna inom partiet; de eländiga försök att bortförklara detta förhållande som gjorts av partiets organ i Stockholm visar att man framhärdar i denna taktik och räknar med att partidisciplinen, eller rättare partitrycket, skall segra över självständigheten. Än värre är att allt vad som kommer fram i Hallaffären förstärker intrycket av att ute i

landet alla oliktankande, alla tveksamma, utsätts för en personlig press som efter hand måste leda till total likriktning. Statspartiet har redan börjat fungera inom demokratins ram. Varje enskild partiman som vill hävda en egen mening strider mot en hel partibyråkrati — han är ensam mot tusenden som lever i, på och för partiet.

20/1

En trots allt förbluffande erinran om hur långt självtillräckligheten drivits inom partiet ger ett brev i Morgon-Tidningen från ordföranden i Stockholms stads hälsovårdsnämnd, hr Abel Carlsson, till ombudsman Gustav Göransson, som i Aftonbladet upptagit vissa frågor inom hr Carlssons ämbetsområde. "Om du nödvändigt behöver publicitet för din korrespondens, så använd MT och AT, evad det gäller mig personligen och (!) hälsovårdsnämnden", skriver hr Carlsson. "På annat sätt når du mig icke, därest du ej vill begagna dig av personlig kontakt..." Ordföranden i stadens hälsovårdsnämnd förklarar alltså att han — och hälsovårdsnämnden — över huvud inte tar hänsyn till uttalanden som publiceras utanför den socialdemokratiska pressen. Det har gått långt då en kommunal förtroendeman skriver så — och tydligen uppfattar sin grovt stötande hållning som naturlig och självklart berättigad.

Adel och ofrälse inom officerskåren

diskuterades i går i en intressant artikel av generalmajor Allstrin. Endast en detalj i framställningen synes tvivelaktig. General Allstrin klarlägger att antalet adliga officerare relativt sett stadigt sjunkit; av alla aktiva officerare var sålunda år 1913 30 procent, år 1948 blott 10 procent adelsmän. Inom generalstaben har adeln varit starkare företrädd, år 1913 med 35, år 1948 med 22 procent. Detta är, skriver hr Allstrin, "ett ganska intressant vittnesbörd om detta skiktets konkurrenskraft och kapacitet".

Den slutsatsen, nämligen att adeln genomsnittligt skulle vara överlägsen annat folk — åtminstone som militärer —, kan inte anses motiverad. Hr Allstrin diskuterar inte möjligheten att adelsmän skulle systematiskt favoriseras, och det finns heller inte anledning att anta något sådant. Men två andra invändningar ligger nära till hands. Med aristokratisk härkomst kan antas följa en god konventionell uppfostran, ett efter officersmiljön anpassat uppträdande och förmånliga personliga

förbindelser — allt förhållanden som bör underlätta karriären, även om någon medveten och stötande favorisering inte ifrågasätts. Vidare — och det är kanske viktigare — är det notoriskt att officersyrket länge ansetts vara ett förnämligt yrke, speciellt passande för adelsmän; begåvade adelsynglingar har ofta blivit militärer, medan begåvade ynglingar av s. k. borgerlig härkomst gärna sett ned på detta yrke liksom på andra sysselsättningar som ansetts aristokratiska och tillika intellektuellt och ekonomiskt föga givande. Dessa traditionella faktorer är tillräckliga för att förklara det fenomen hr Allstrin framhåller. Allt skäl finns att anta att adeln varken är bättre eller sämre än folk är mest.